

CSIKMEGYEI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Egész évre 6 koronára.
Élőre 3 koronára.
Egyes szám ára 14 fill. — Megjelen minden szerdán.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KLADÓHIVATAL:

Vár-utca, hova a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza.

HIRDETÉSI DIJAK

olcsó díjazású szerint lesznek megállapítva. Kereskedők és iparosok többszöri hirdetésnél árkedvezményben részesülnek.
Nyitultár petit sora 30 fillér

A németországi mezőgazdasági szövetkezetek.

Egy ily című munka fekszik előttem, szerzője Páris Frigyes csikszeredai kir. ügyész. Forgatom lapjait s mindjárt az első lapokon megtalálom azt a nemes eszmét, mely a jeles szerzőt Németországba vitte, hogy ott a helyszínen szerzett közvetlen tapasztalatait értékesítse. Ezen eszme az alsóbb néposztálynak, a földműveseknek felkarolása, tömörítése, hogy a rohanó koráramlataiban meg legyen védve az anyagi tönkrejutástól az a nép, mely egyedüli támasza és hazánk fenmaradásának. E jó könyv adatai meglepő közvetlenségrel tárják elének, hogyan gondoskodik Németország a maga népéről, hogyan védi, gyámolítja szövetkezetekkel, melyek nagyon rövid idő alatt virágzottak fel s leghatalmasabb emeltyűi Németország ujabbkori hatalmas fellendülésének.

E lapok hasábjain épen a multkoriban volt szó a gazdasági szövetkezetekről. Semmi sem mutatja jobban ezek szükségességét, mint Németország példája. Itt már a 30-as években vannak szövetkezetek s oly gyorsan terjednek, hogy 1867-ben létrejött Poroszországban a szövetkezeti törvény, mely a szövetkezeteket be- és kifelé egyaránt

szabályozta. Az 1859-iki törvény reformálta a szövetkezeteket, 1895-ben pedig létrejött a porosz központi szövetkezeti pénztár. Hogy mily rohamosan alakultak ez alatt a szövetkezetek, mutatja az, hogy míg 1890-ben Németországban 3000 mezőgazdasági szövetkezet volt, 1898-ban 12000-re emelkedett számuk, melyből 8451 hitelszövetkezet volt.

A hitelszövetkezetek célja, hogy a mezőgazdának olcsó pénzt szerezzenek, megkímélve a betétlázástól, közvetítési díjtól stb. Három fokozatuk van, u. m. községi hitelszövetkezetek, központi pénztárak és szövetkezeti pénztár.

A községi hitelszövetkezeteknél a tagok maguk vagyoniukkal állanak jól. Az üzletrészek olcsók. A közgyűlések alkalmával tanulságos felolvasásokat tartanak, melyek erkölcsi tekintetben is kiváló fontossággal bírnak. Mennyire népesek ezen szövetkezetek, kitűnik abból, hogy pl. az Offenbacheri kötelekhez tartozó hitelszövetkezetek tagjainak száma 219,545. Az összes forgalom (bevétel és kiadás) több 400,000 koronánál.

A központi pénztárakat a hitelszövetkezetek kertüleinkeint csoportosítva alkotják. Ezeket maga a kormány segítyezi. Egyik

központi pénztár forgalma közel 300 millió korona.

A központi szövetkezeti pénztár az 1895. évi törvény alapján keletkezett. Ez közvetlen kapcsolatban áll a már említett hitelszövetkezetekkel és központi pénztárakkal. Ennek összes forgalma (bevétel és kiadás) 1897-ben kétezer millió korona volt s egy év múlva ezer millióval emelkedett.

Ezen szövetkezeteken kívül megemlítést érdemelnek a fogyasztási szövetkezetek, melyek a bevásárlásokat eszközlik. A kisgazdák ugyanis nem maguk közvetlenül szerzik be szűkelegleteiket a szállítótól — mi tetemesen drágább volna — hanem ezen szövetkezetek útján. Vannak központi fogyasztási szövetkezetek is. Az Offenbacheri egy év alatt közel 20 millió koronára vásárolt takarmányt, műtrágyát és vetőmagot a kisgazdák számára.

Hasonlóan közös uton történik a gépek beszerzése is.

Nagy szerepet játszanak a gabonaértékesítő szövetkezetek, a magtári szövetkezetek, melyekhez a porosz kormány 2 millió koronával járul segélyképen. Szövetkezeti magtárak nagy számmal vannak s mindenütt tetemes segélyben részesülnek.

Alakultak még malom- és sütőde-szö-

TÁRCZA.

Hargitai szellő . . .

Kolozsvár, 1900. május, 14.

Hargitai szellő megcsapja az arcom,
Hargitai szellő messzi száll sóhajom,
Keresztül a bérczen, keresztül a rónán,
A míg végre megáll a Hargita alján.

Hízen ott születtem a Hargita alján,
Ott ringott a bölcsőm s altató dalit dajkám
Ott dalolt fölöttem . . . a hargitai szellő
Ott futottam versenyt jázusi gyerekekkel.

Ott tanultam hinni, szeretni az Istent.
És itt? . . . elfeledtem, elfeledtem mindent.
Ott a fényes jövő rózsás álmat szőttem,
Itt? . . . a rideg vald öszetörte lolkom.

Hargitai szellő! ne fuj az arcomra,
Ház lehelleted csak panaszt hoz ajkamra,
Felujul az emlék a ugy sajjog a lalkem . . .
Zugó hús erdőtől, de messze, is estem!

Nagy Domokos.

Első műbírói kísérletem.

— Németből fordította: Darvas Lajos. —

Az érettségi bizonyítvánnyal zsebenben a szünidőre egy kis vidéki városba mentem, melyben vendégszerető rokonaim laktak; csendes, becsületes emberek, kik a vendégszeretet orényét a legelőszékenyebb módon gyakorolták, feltéve, hogy a vendég rendőrileg feddhetetlen, alkalmazkodó, frigyüket és szokásaikat nem zavaró

egyén volt. Ez alkalommal megismerkedtem az ottani „Reggeli Posta” szerkesztőjével, aki engem már amúgy is ismert, ama kis verses talányok révén, miket becses lapjába olykor beküldtem. Viszonyuk szorosabbra fűződött. Egyszer a szerkesztő a következő sorokkal üdvöndözött meg:

„A mint hírlki, egy híres színházi társulat holnap megkezdí előadásait; minthogy a bírálat terén nem érzem magam eléggé otthonosnak, bátor vagyok Önnek a tudósítás megírását felajánlani stb.”

Tehát színházi kritikus lettem. Megvallom, hogy nem kis hűzkeséggel vállaltam el az új szerepet. A társulat másnap tényleg meg is érkezett és a plakátok hirdették Hamlet előadását. Nem is kell mondanom hogy a rövid időt arra használtam fel, hogy lázas gyorsasággal fussam át mindazt, amit Hamletről irtak. Az előadás megkezdése előtt egy negyed órával a muzsák templomának parkjában ültem s szorgalmasan tanulmányoztam az „Olcsó Könyvtár”-ból szerzett Hamletot. Az előadás véget ért a másnap a „Reggeli Postá”-ban egy színházi kritika jelent meg, milyent a lap előfizetői még nem olvastak. Három hosszú hasábot töltött ki a még az időjósági rovatot is kiszorítottá rendes helyéről, — valószínűleg a legtöbb olvasó bosszuságára.

A kritikát élveztettem, de még emlékezem, arra, hogy jámbor szándékkal volt írva s talán abból a célból, hogy Lessing be nem fejezett hamburgi munkájának folytatásul szolgáljon. Az előadásra vonatkozólag irgalmatlan volt a kritika, pl. Opheliának nem kis sarcasmussal kurát ajánlottam Marinbadban, míg Degenman ur Hamlet-jétől rossz néven vettem, hogy anyja kérdésének: „maradj nálunk, ne menj Wittenbergbe” — elöget tett és a publikumot út felvonáson keresz-

tül ál pathoszával kinozta — az igazgatónőnek sem mondhat valami lökötelező szavakat.

A bírálat talán igazságos volt, de biztosan nem volt a megbírálat szája ize szerint; különben alkalmam nyílt erről meggyőződni.

A kritika megjelenése után való nap a legnagyobb meglepetésemre meglátogatott Ophelia. „Kneesebek Lina, színésznő”, állott a minden valószínűséggel sajátkezleg irt lapon. Ezzel jelentette be a ház hűségese családja a színháznót.

Kneesebek Lina beröppent, ha ugyan terjedelmes teste daczára lehet mondani, nem sokára az ajtón, mint a színházban a jelszóra. Sajnos, hogy az én aranyos nagyoném, kinek mellékesen mondva, az én kritikámról sejtelmő sem volt, nem látta előre a látogatást s a nagyon is szük vendégzarában egy kiszolgált karos széken kívül még csak egy asztal volt és egy vaságy, mely egy fiatal ember kívánásainak teljesen megfelelt. Kneesebek nagysága le akart ülni a székre, de ez teljesen lehetetlen volt; végre felhagyott a próbálkozással s a míg más szék után néztem volna, addig leült az ágyamra. Az ágy nyugótt a toher alatt.

Kneesebek Ophelia körül-belől harmincz éves lehetett; nem volt szép, de teli arca, pisze orra s grádiceső álla hasonlólv tótték egy kollomes nyári vasárnaphoz; a kóborlása gondjai és fáradsalmi semmi nyomat sem hagytak arcán. Fején egy bőbita lengett, mely egy alaktalan kalaphoz volt erősítve, buja alakja egy sokatzenvedett kék aelyemruhába volt hujtatva, bájos nagy kacóci kis keztyűkbe voltak rejtve s karjain egy egy karperecz díszelgett, melyek hátracsúztak, feketésziöld nyomok voltak láthatók a nem épen gyöngéd kar bőrén.

A helyzet nagyon kínos volt, Annál kínosabb, mert észrevettem, hogy valaki néz be a

vetkezettek is, hol a szövetségi tagok garabonjájukat jól értékesíthetik.

Sok van tejszövetkezet. Így pl. az Offenbach-i kötelékben 682 van. Van továbbá igen sok állatértékesítő és biztosítóra (jég, állat) alakult szövetségek, melyek mind igen szépen virágoznak.

Nem vilhatunk meg ezen értékes könyvtől, a nélkül, hogy meg nem említenők a földműves egyesületeket. Ezek szolgálhatnának mintául gazdaközöségünknek. Nemcsak védelemben részesítik tagjaikat, hanem peres ügyekben tanácsot szolgáltatnak s rajta vannak, hogy a tagok között a közhasznú ismereteket terjesztve, — a földműveseknek a békés és lebetőleg gondatlan megélhetését biztosítsák. Egyik ilyen németországi egyesületnek, mely 1090 községre terjed ki, 43,400 tagja volt 1898-ban.

Ime nagyjában Páris könyvének adatai. Látjuk belőle, hogy mint menti meg maga magát Németország, midőn a földművesek érdekei felkarolásával megakadályozza a nép anyagi romlását s így első sorban fennmaradását viszi előbbre.

Az említett szövetségek megmentik a szegény népet a vagyoni és erkölcsi tönkretűntéstől, megélhetését elősegítik.

Azt hisszük, hogy Németország jelenlegi nagysága legalább részben innen magyarázható.

Csak ezen adatokból láthatjuk, mennyire hátra vagyunk. Ujabb időben nagyobb szabású mozgalom indult meg, de látjuk, hozzánk még nem hatolt el. A Páris könyve eléggé mutatja, mit tehet az összetartás, a szorgalom; kell, hogy e jeles könyv tanulságai átmenjenek az életbe, szükséges, hogy végre karoljuk fel teljes önzetlenséggel, lelkesedéssel szegény nő-

pünk érdekeit, hogy az ő támogatásával egyuttal saját nemzetünk fennmaradásának feltételeiről is gondoskodjunk. Ön.

Látogatás a gyergyói határszéli iskolákban.

A nemzeti erő alapja az iskola; de ehhez előbb meg kell hódítani az iskolákat, hogy ezek hódítsák meg az egész országot a magyar nemzetnek.

Ugy van. Még az iskolákat sem tudtuk meg hódítani, mert a nemzeti ségi iskoláknak nem a magyar állam a gazdája, nem a magyar állameszme a tartalma. Külön gazda alatt, különleges csemekörben élnek.

De hát ki hódítsa meg a nemzeti ségi iskolákat? Törvényeink oly gyenge láncszemmel kapcsolják ezeket a magyar államhoz, hogy akkor szakítják el, a mikor akarják.

Az állam ezen iskolákra csak felügyeleti jogot tartott fenn. Azonban ide nem csupán ellenőrzés és befolyás kellene, hanem ő maga lenne a gazda s így ő végeztetné azt a munkát, melyet az állam érdeke megkíván.

A megyékben egyetlen hű öre van az államnak ezen a téren s ez a kir. tanfelügyelő. Ez forrasztgatja, erősítgeti lelkesedésének és ügybuzgóságának tüzeiben azt a gyenge láncszemet, hogy az állami szervezettől mégso szakadjon el egészen.

Ezen a ponton érvényesül azon elv, hogy a tanfelügyelői működés sulypontja az iskolák látogatásán nyugodjék. Ha ezen iskolák irányára, szellemére hatni tud, ezt csakis az ő megjelenésével teheti.

Nehéz igaz, de magasfokú feladatuk van a nemzeti ségi vidéken a kir. tanfelügyelőknek.

E nehéz és magasfokú feladatban osztozik Csikmegye derék tanfelügyelője, Szabó Géza is.

Kézében szerények az eszközköz e nagy feladathoz, mert az ország pénzügyi forrásából csakély erecske jut a kulturának mezejére; de pótolja ezt az ő egyéni igaz lelkesedése, ügybuzgósága és szakismerete. Pontos lelkiismeretességgel végzi az ő nemzeti apostoli körútját az

idegen nyelvű iskolákban. Nem riasztja vissza sem a nagy távolság, sem az utaknak majdnem járhatatlansága, mint azokat a buzgó apostolokat nem riasztotta vissza, kik a szent eszme ismeretét vitték el a hitetlenek közé.

A gyergyói határszélen a rendes körútját a múlt héten teljesítette. Meglátogatta s belátóan megvizsgálta Várhegy, Hodos, Salamis, Tülgyea, Holló, Borszék, Bélbor és Békás községek népiskoláit.

Körútja egy hétig tartott, hogy egész körülményesen és alaposan meggyőződhessek a román iskolák haladásáról, tanítóinak buzgóságáról.

Azt örömmel följegyezhet naplójába, hogy a román tanítók mind tudnak magyarul beszélni, többé-kevésbé terjed a magyar nyelv ismerete s maguk a szülők is azon vannak, hogy gyermekeik magyarul is tanuljanak. Meg volna tehát az alap, melyen szép eredményeket lehetne elérni, s ha a tanítók keze más oldalról nem volna megkötve, vagy teljes meggyőződéssel és odaadással szolgálnak az üdvös eszmét, a hiányok elmúlhatnak s a siker nagyobb lenne.

E sorok írója szerencsés volt, hogy a nagyságos kir. tanfelügyelő urat néhány ilyen közsébe elkísérhette s az igazságnak megfelelően fel kel jegyezni, hogy a kir. tanfelügyelő ur hiányokat is tapasztalt. Ő, külön jobban az iskola életét nem is lehet ismerni, észre veszi a haladást épen úgy, mint a hiányokat.

Mikor szemlélődését bevégezte s meghallgatta a tanulók feleleteit, lelkesítő szeretetteljes de komoly hangon szokta elsorolni a tanító előtt a kívánni valókat:

„Látja, tanító ur, mikor beléptünk, a gyermekeket arra kellett volna figyelmeztetni, hogy most magyarul közönjének, ezzel bemutatva volna, hogy erre is megtanították.”

Az órarendjük csak olábul van leírva, hogy ez az iskola a magyar állam területén van s annak felsőbbébe alatt áll, azzal is ki kell fejezni, hogy magyarul leirt órarendet is kifüggeszti az iskolájában s az anyakönyvet magyarul is elkészíti. Továbbá magyar nyelvi tanításuk még mindig gépies: az értelemnélküli száraz olvasásnak csakély haszna van. Életet kell adni a magyar oktatásnak. Beszélgesse tanítványával

kulcslyukon, biztosan a jó nagynéni volt, aki ezen titkos observatoriumból az ágyon ülő színésznőre gyanus szemmel pillantott.

Knesebek Ophelia elővette az én kritikámat tartalmazó számot a arczán sötét felhők tornyosultak.

„Tünetek vagyok silányitva“, kiáltá egyszerre, tehát önnek is, doktor ur, igen testes vagyok Opheliának, pedig ez a legjobb szerepem! Igaza van, poetikus szerep s minél szellemesebb, annál jobb; de szerelmes Istenem, mindennap csak laska, laska a levelemben, laska a hussal, szóval mindennel csak laska! Tudja ön, hogy táplál a laska? — Nem vagyok izmos — természetemnél fogva én is oly karcsu vagyok, mint az igazgató, de hát ő semmit sem eszik, a csalfa! Oh, az a szerencsétlen tézta! — Ha ön ismert volna engem a laska előtt! — Azóta negyvenkét fontot tettem s ez szerencsétlenségem...”

E szavaknál könyvek hullottak szeméből, zsebkendő után nyult, de nem lévén, az ügyesítő egyik szárnyával törölte le a dua nedvet arczáról, mely tisztességesen be volt testve.

„Mi lesz velem“, mondá zokogva, „a naitát az igazgató már elvette tőlem, most valószínűleg a tragikus szerepeket is ő fogja játszani, — mind ennek a laska az oka, — pedig mennyire szerettem, — különben turóval a hogy el tudja készíteni az igazgató, — nem lehet ellenállani, — csupa rossz indulat az alávalótól!“

„Lina haragja a legmagasabb fokra emelkedett, könnyei nem színházi könnyek, sírása nem művészi sírás, melyet a zsebkendővel el akart takarni — szegénynek még a sem volt!“

Knesebek Lina hangosan zokogott s alig tudta az előbbi szavakat nyelvére hozni. A mellékesobában léptek hallatszottak, melyek mind-

jobban közeledtek az ajtóhoz. — Elképzelhető, mily zavarban voltam. Opheliát el kellett távolítani a szobából, ha rokonaim haragját nem akartam fokozni. Gyorsan közöltem vele szándékom ellátékoságát s a mig mellől egy fényképpel azelőtt névjegyet buzott ki, mely még virágkorából való, tehát „a laska előtti időből“, vettem kalapomat s kikiértém a még mindig zokogót az ajtón s le a lepesőn A sötét udvaron elbocsátottam a finom kart, mely nagy sulylalnehézedett az nyémre s gyorsan minden bucsuzás nélkül repültem a menekülő macskák mellett le a pinczelépcsőn. Ott elrejtőzködtem egy ajtó mögé. — A kritikus!

„Doktor ur, hol van?“ kiáltá a laskás Ophelia, oly hangosan, ahogy a száján kitört. Nem mozdultam. Végre az ajtót betették s én szabad voltam A lépcsőn talákoztam a levélhordóval, aki nekem — egy fizetetlen levelet adott át. Felnyitottam s a következő érteitait olvastam belőle:

„Mélyen tisztelt tökéjű kritikus ur!

Özinte érdeklődéssel olvastuk a „Reggeli Posta“-ban megjelent kritikáját. Ez által meggyőződészt szerestünk arról, hogy vannak nagyobb szamarak, mint a minőkét mi gondoltunk. Már rég nem töltöttünk ebben a nyomoruságos fészkekben oly élvezetes estét, mint tagnap s csak egy egyszerű kritikázter talál az előadásban hibát. Maradunk ugyanazon tisztelettel, milyenre méltó egy magatartja idiota.

Több színházi látogató.

Világos, hogy az udvarias „színházi látogató“-k nem voltak mások, mint a művészi büszkeségükben sértett színészek. A színésznő látogatása, a gyalázó levél... mind kellemetlen dolgok voltak. Lehagoltam mentem az utcán lefelé.

Talákoztam a „Reggeli Posta“ szerkesztőjével, félre vont egy szögletbe s egy szó nélkül kivonta zsebéből az éppen megjelent számot, melyben egy részlet két plajbászszal volt megjelölve.

„Több markos, erőteljes legényre a következő esték valamelyikén a színház közelében szükség van. A cselédek elnyben részesülnek. A hatalmas kutyakkal ellátott pályázók jelentéské be címüket „kritikus jellegű alatt“.

Ezt az intéat nem kellett világosabban megmagyarázni.

„Már jelentkeztek is egy néhányan“, tevő hozzá a szerkesztő. „Egy kissé mégis elősebb volt a kelletnél. Ilyenek a művészek, nem jó velük tréfálózni. — Ennek igaza van, Knesebek nekem is igen vastagnak tűnt fel, — de tehetőség; én küldtem Önhez“.

— „Rendkívül le vagyok kötelezve“.

— „A mit még önnek mondani akartam“, folytatta jószágos hangon, az hogy ne menjen a Bokor-utczába, mert az előbb a Hamlet játéző színészt láttam ott egy bottal, a mely sötétabonak egy kissé durvácsakának látszott... Tegnap azt mondta a korcsmában, hogy bezuza ő nek az agyát; ez lehet ál hir is, de azért jó egy kis elővigyázat, — a többi színészek megelégednek egy-egy testrészzel.“

„Ez nagyon szépen hangzik...“

„Igen, biztos forrásból tudom.“

„Még az is!“ kiáltám ijedten s az ellátott szerkesztőt otthagya, elrohantam.

„Ez az a fickó — szeretném szívénök vérért meginni — eljétek meg!“ kiáltotta valaki utánam; egyike volt Ophelia udvarlóinak, az, aki tagnap a leglelkesebb szavakkal bucsuzott el tőle.

Szerencsémre az én eligazodási érzetem

a beszéd- és értelem-gyakorlatok s az olvasmányok alapján, hogy azok köpecek legyenek gondolataikat magyarul is kifejezni. Erre az életben nagy hasznuk lesz, ha egyebet nem is vezetünk, mikor a hatóságokkal érintkeznek. A földrajz és történelem kapcsán csepegtesse szívükbe, hogy a kik e hazában laknak, mind a magyar állam alattvalói, ennek védelme alatt élnek a ezért hűséggel tartoznak a hazá s a király iránt."

Ez a cél, ez az eszme vezetni megyénk derék tanfelügyelőjét misszionárius utjában. Munkája nem könnyű, mert sok akadálytal kell szembezállania. Közömbösségek, titkos ellenséges indulatok, nem egyszer lelkiismeretlanséggel; azonban egy-egy kis eredményből, egy-egy tapasztalt jóakarattól új erőt merít s türelemmel, laudatlan buzgósággal folytatja nemzeti munkáját.

Igy ültetgetik a kir. tanfelügyelők a nemzeti államezre mustármagvakait, melyekből hatalmas szálerdő fog egykor felnövekedni.

V.

Mindenféle.

— **Püspöki tevékenység.** Gróf Majláth Guaztáv Károly püspök ur f. hó 6-tól 9-éig időzött Kolozsvárra. A tevékeny és pihenést nem ismerő főpásztor e három napot folytonos munkában töltötte. 6-án délelőtt a Karolina-korház betegeinek osztotta ki a pápai áldást, délután pedig a híveknek a plébánia-templomban. Nagyon meghatotta közönséget, midőn itt tartott beszédében arról emlékezett meg, hogy éppen püspökké szenteltetésének harmadik évfordulóján f. hó 1-én ott térdelt Szent Péter trónjára előtt. 7-én mikéje után az elemi iskola növendékeit áldotta meg, azután meglátogatta a kegyesrendiek főgimnáziumát, hol az ifjúságot részeltette a pápai áldásban. Ez nap azután gyóntatott. 9-én délután meglátogatta a kolozvári agg-menházat Bíró Béla apátplébános, dr. Farkas Lajos főgondnok kíséretében. A főpászort kellemesen lepte meg az Erzsébet aggházban uralkodó rend és tisztaság, különösen hosszasan időzött a püspök az aggházban levő öreg honvédek czelláiban. Ezeket egyenkint kikérdezte, hogy melyik zászlóaljban szolgált a mely csatában vett részt. Különböztetve megdicsérette őket, hogy a hazáért és nem-

jobban ki volt fejlődve, mint a bosszualló Laertes, aki eleinte oly közel járt hozzám, hogy árnyékoma lépett. Menekültem a puazta utcából több mellékutczába, míg valahára czélt értem. A lépcsőkön felhaladva a tornácra bele botlottam egy kofferbe, melyet alapos megvizsgálás után sajátomnak ismertem fel. Tehát valami aljas gyanu miatt kiutasítottak az én drága rokonaim... A kofferen a felvilágosítás helyett Lina képe volt. Meglökkenve mind ezen, a csengettől meghuztam, de a nagynéni számomra nem volt honn — és a hűdleges kutya meghuzta magát egy szögletben. A hálátlan! Eleresztettem a kilincset, kufferemet kezemb vetttem s eltávoztam. A szürkület kedvezett az én nem valami dicső távozásomnak. De mi volt az? Fűtylőds, éneklés, nevetés a ház előtt, valóságos macskazene...

Szerencsére a kulcs a kertajtóban volt, kizártam s észrevételül menekültem a kerteken keresztül az állomáshoz vezető útra. Az est csendes volt s még sokáig csengett a fülemben a nekem szánt zene diszharmonijája.

Midőn két órai várás után az állomás vendéglőjének legelrejtettebb zugában, végre valahára vonatra ülhettem, mely engem első kritikai szereplésem teréről elszállított. Valóban boldognak éreztem magam s megegyedtem, hogy Lessing nyomdokaiba sőt a sem lépek többé...!

Azon furcsaságok között pedig, melyeket gyűjtöttem, ma is megvan Knezebek Lina képe s a sápadt szin, mely arczán látható, arról tanuskodik, hogy azóta eltelt egy pár év. Hogy milyen eredményeket ért el végzetes laska-szenvedélyével? Arról nem szerettem tudomást, de annyit sejttek, hogy az órái hűlgyek szakkörébe biztosan bekerült eddig.

zetért életüket kockáztatták, azután megáldotta az öreg hadifákat. Azután a státus igazgatótanácsának gyűlésén elnökölt. Este tí órakor a kezdeményezésére létesült Szent Antal ideiglenes gyermekmenház javára rendezett X. felolvasó estét vett részt. A főgimnázium tágas diásterme ez alkalommal zsufelőig megtelt s önkéntes adományokból 126 korona foly be. A menház működéséről tartott beszámoló után a főpásztor rövid beszédet intézett az összejűltökhöz s azután Rómából hozott Mária-érmeket osztott ki. 9-én utazott haza Gyulafehérvárra, hol a káptalan, papnevelő, főgimnázium és a gyulafehérvári hívek fénycsen fogadták. A vasúti állomáson Novák Ferencz kir. tanácsos polgármester üdvözölte s a főpásztor ezután hosszú kocsiortól kísérv ment fel a várba. Itt egyenesen a szűkes egyházba ment, hol megmagyarázván híveinek utjának jelentőségét, rájuk adta a pápai áldást.

— **Gyászhir.** Mélyr észvétellel értesülünk épen lapunk zártakor, hogy Domokos János ny. plébános életének 61. papságának 37. évében f. hó 15-én Csik-Tapolczán megszünt élni. A megbolgolt hosszú ideig volt városunkban s ezalatt mindenki igen jó papnak és kedves, őszinte barátának ismerte meg. Halála alkalmából a telcaiki kerületi papsága a következő gyászjelentést adta ki: A felsaiki kerület papsága mélyen megszorodott szívvel jelenti, hogy kedves testvére és 37 évig tagtársa csiktapolczai Domokos János volt csikszere dai plébános életének 61., papságának 37. évében, a haladoklók szentségeivel megerősítve, halhatatlan lelkét — hosszas testi szenvedés után folyó hó 15-ikén reggeli 1 órakor — visszaadta Teremtőjének. Hült tetemei f. hó 17-én délután 3 órakor fogjuk a csiktapolczai templom kerítésében nyugalomra helyezni; lelkéért az engesztelő szent mise-áldozat 18-án délelőtt 10 órakor fog a csiktapolczai templomban bemutatattani. R. I. S. P.

— **Kinevezés.** Püspök ur ő méltósága csikmindszenti Bocskor Ferencz csikszere dai segédlelkészát Mikó Ujfaluha lelkésznek nevezte ki. A jól megérdemelt kitüntetéshez őszinte szívből kívánunk szerencsét. Elődje Solyom Géza gellenctzei (Háromszék.) lelkész lett.

— **Főlgazgatói látogatás a csikszere dai r. k. főgimnáziumban.** Kuncz Elek tanker. kir. főlgazgató hivatalos látogatását a csikszere dai r. k. főgimnáziumban f. hó 9., 10., 11. és 12-ik napjain tartotta meg.

— **Uj katolikus egyesület.** A „Gyergyószentmiklósi római katolikus székely földműves ifjúság egyesülete” alapszabályait a helygimnáziumban a bemutatási záradékkal ellátva.

— **Vizsgálatok.** A csikszere dai kath. tanítóképző intézetben már megkezdődtek a vizsgálatok. F. hó 14. és 15. napjain IV. éves magántanulók írásbeli vizsgálatait tartattak. 16-án a rendes és magántanuló IV. évesek együttes szóbeli vizsgája van. F. hó 17. 18. és 19. napjain a tankepesítő írásbeli, junius hó 11. 12. 13. napjain a tankepesítő szóbeli vizsgálatok lesznek. Más osztálybeli magántanulók írásbeli vizsgálatai jun. 15. és 16. napjain a szóbeliek junius 18-án lesznek. A rendes tanulók junius 19—23-ig vizgáznak.

— **Fagyos szentek.** Pongrácz, Szervác és Bonifác a mely békésen megférnek egymás mellett a naptárban, ép annyira rémei a gazdáknak. Ritka év, melyben nem hoznak fagyot, a mely legveszedelmesebb az épen virágjukban levő fákra nézve. Az idén különösen nagyon rosszul viselte magát Pongrácz. 11-óra viradólág meglehetősen nagy hó esett, mely még dél felé is látható volt a háztetükön. Természetes hogy a virágzó fakban és a veteményben igen nagy kárt tett. Nemcsak nálunk, hanem az ország különböző részeiben is fagyos volt Pongrácz, úgy hogy sok helyen veteményre és gyümölcsfélére alig lehet számítani. Szervác és Bonifác napjain az idő

enyhült, s ha ezután az uralkodó hideg szél megszűnik, jó idő várható.

— **Munkásai Mihály emlékezetének megörökítésére** Kolozvár város törvényhatósága átiratot intézett az országba minden törvényhatósághoz, hogy koszorú-megváltás czímen gyűjtésnek össe egy alapot, a melynek célja az lenne, hogy a kamatokból az elszegényedett munkaképtelen festő és szobrász művészeket segélyezzenek. A mely résztvettől a hazafias érzelemmel áthatott felhívás igen figyelemre méltó — tekintve igazi nemes célját; hisszük hogy ártírtve és érezve a felhívás nemes tendenciáját, megyénk is a gyűjtők közé fog lépni.

— **Mezőgazdák katonai gyakorlata.** A hadügyminiszter legutóbb kibocsátott rendelete szerint a mezőgazdák és mezei munkások a gazdasági munkálatokat legkevésbé akadályozó időszakban hivandók be fegyver-gyakorlatra. Utasította a hadtestparancsnokokat, hogy e tárgyban benyújtandó kéréseket vegyék figyelembe.

— **Üngyilkosság.** Szabó János, Csik-Csicsó községi születésű 27 éves kőfaragó és szobrász segéd, a ki Czegléden dolgozott Bróz Lajosnál, április 26-án délután 4 órakor kísértél a vasúthoz s a III. oszt. váróteremben, — hol éppen akkor egy lélek se volt, — forgó piactalaj szíven lötte magát és szörnyet halt. Mestre állítása szerint a legügyesebb iparosok egyike vezetett el benne, a kit gyógyíthatatlan betegsége kergetett a halálba. Egy levelet hagyott hátra, melyben ingóssági felett rendelkezik.

Jegyzéke

a csikszere dai kir. törvényszék által 1900. évi május hó 18-án és 19-én tartandó végtárgyalásoknak:

Május 18.

1. 1177/900 Balló Ignác (csonka) sulyos sértés; 2. 1278/900. Kisa Ferencz uszora; 3. 1201/900. Bocskor Lajos sulyos testi sértés; 4. 1282/900. Czepellus Péter sulyos testi sértés, ingó vagyon rongálás; 5. 1283/900. Sárig György István lopás; 6. 1285/900. Tamás Róza lopás büntette miatti ügy.

Május 19.

1. 1284/900. Tatar Balázs sulyos testi sértés, nő rablás; 2. 1286/900. Tompos Teréz lopás; 3. 1366/900. Ifj. Imre Ferencz sulyos testi sértés; 3. 1415/900. Gencsi Ignác lopás; 5. 1460/900. Hoisticz Mór sikkasztás büntette miatti ügy.

CSARNOK.

Az aragylkos.

Irtá: Langyfallvi.

(Folytatás.)

Ah! És o könyek oly boldoggá tették a legnyit. Rendes körülmények közt a természet törvényei szerint is, a viz oltja, megöli a lángot, tüzet; de a legnyit o drága könyek olaj volt a tüzre, mely küliüben is ég, lángoló szívet még hevesebb, még magasabb tüzre, lángra hívó.

Látogatás a szerény, de mindig tiszta, takaros házikóban minden nap gyakoribbá lett.

Oh, mert hát azok a könyek ugy égették szívét. És ő szeretett volna, mint az éji lopke a gyertya fényénél, megégni o tüzben.

Mind sűrűbbé vált pedig a legény látogatás, annál gyorsabb és zajosabb lett a Cseregőné, Szapulón, Malyi és Nyolvasné kerepelője is.

— No bizony! Meglásnák figyelmek — szót Nyolvasné egy alkalommal társainak — még bizony felszűgöl veszi az a fin holond fejével azt a senki leányát, azt a... azt a pernahájdert.

— No már pedig annak nem szabad megütrénni, — szót elkecsoredetten Cseregőné, kinek szintén volt eladó leánya, mint a tüblöknek is. — Inkább meghalok, — meg! Mintsem az a senki, az a család, a bíró menyje legyen! „Diktum, faktum, deliberatum” minden ugy történt, a mint elhatároztatt.

— Bizák csak roám az egész dolgot — szót Nyolvasné majd megmosom én annak a székónak a fejét. Tudom Istenem, olmegy minden kedve attól a senki leányától!

Nem sokára entán össetalálkoztak a bíró Jóskával,

— Hová, háová oly aszaporán édes szögám? Talán bizony ujra ahhoz a szép csapodárhoz tartasz?

— És ki legyen az a szép csapodár, Nyolcvosó aszszonyom? — szólt a bíró Jiska elképedve e nem várt támadásra.

— Ugyan ne tedd magad Jiska fiám! Hát tudod az senki leánya — a Részika, no.

— A Részika!? És kend e leányról beszél olyan lebecsülőleg? — No, hát tudja meg kend, hogy annak a leánynak nincs párja botolhat vérmegyébe. Szép is, takaros is, azelid és munkás a épen azért — ha leten is úgy akarja, miut én és áldott jó szüleimnek sem lesz ellene kifogásunk, hisz én azt a leányt a bíró portájára fogom vezetni.

— Micsoda? Mondod, feleségül veszed? Te? a bíró fia? A Jiska? — De hát tisztára meglöndültél te édes fiám? Azt a senkit, azt a senmit feleségül veszed te, a derék én, ki a legelősi leányokban válogathatsz, kinek minden ujjára tíz leány áll készen?!

Jaj, jaj, jaj! Mími járt a gutta csap engem meg nagy csudában!

— No hát, csapja, nem csapja, feleségül veszem a Részikát a punktum!

— No hát jól van, vedd feleségül. Azonban annyit mondhatok, szép madarat fogsz a bíró portájára vezetni! Tudok én, a mit tudok a azért mondom is neked a mit mondom.

Hát soha sem láttad te a mi csapodár, korhely, szoknya után szaladgáló kirjegyzőket az Sz... né portája körül álkodni?!

Ugyan, ugyan! Vak vagy te édes szögám! Megvakí-

tott téged a szenvedélyo. Megvort szemével az a szép botorka. Meg, meg! Fisztára, hogy megvort!

Különböen látod kellene, mint kersei az leány az alkalmat, hogy találkozhassék azzal a cselcsap kirjegyzővel, Utan-utófele, utczán, meszén, mindenütt, minden nap, órában, éjjel-nappal együtt lehet látni, találni. — S aztán milyen ádcsán, mennyi biztató mosolygal, mennyi tüzzel szemében, mily kezézőn nyújtja neki kezét a talákkán, s mily bizalmasan odaszélgelget vele. S aztán ravádsul mint kiciczomázza magát ily alkalmakkal. Ugy néz ki, mint falunkban akár a legelősi leány.

Mondod: telik, mert a leány takaros, munkás, szorgalmas és anyját is keze munkájából tartja?

Én pedig a mondó vagyok, hogy mindez a jegyző zsebéből telik.

Nem ok nélkül áll szóba vele az leány, de bizony a jegyző sem ok nélkül kerüli át. — Bizony mondom neked, „kntya van a kerben!”

Mert hiszen tudod, hogy a jegyzők egyáltalában mit sem tesznek ingyen, számitás és ünérdek, összaszomlás nélkül, s a mit tesznek, azt koscvesesen megfizetik a felek által.

És e tekintethen a miénk nem csak, hogy kivétel nem képez, de sőt összes társait messze felül is mulja.

De sőt már más bajokról is beszél a fánna. — Azt autogódk itt-ott, amott, hogy a kö ség kasszájában némi bajok vannak, a hogy a község pénztárából nagyobb pénzüsszegek hiányoznának.

Ez egyébárat manapság nem is volna csoda. Hiszen ma mindenfelé lopnak; a kicsinyek kicsit, a nagyok sokat.

Közelebről is három jegyzőt függesztettek föl az egyik vármegyében, bizonyára nem azért, mert igen józan életiek, pontos és hűségesei voltak a rájuk bizotthivatal és község javainak, hanem valami másért.

És e tekintethen csak a miénk képezno kivétel? Aligha! Fűkép midőn mindonki tudja, hogy azt a csapodár leányt is anyjával együtt ő tartja s a leány az ő zsebéből ezírfalkodik.

(Foly. köv.)

Szerkesztői üzeneteik

Babusnak. Sajnáljuk hogy beküldött kis próbaversét megbirálva, méltó helyére csak a papirkosárba küldhetjük. De ha meg nem haragszik, akkor rossz néven ne vegye, ha azt tanácsoljuk hogy mielőtt még egy második verset írna, előbb sziveskedjék megtanulni a magyar helyesírást. Akor se fogjon versesináláshoz, mert ohhoz még ez sem elég, hanem olvasgassa pl. Petőfit, sokkal többet ér.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
Szvoboda József

Állást keres.

Gazdasszonyi vagy házvezetőnői állást keres egy közepkoru asszony.
Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal.

3

SZÉKELY KÖNYVNYOMDA.

Disznúáru-, papír-, író-, rajz- és hangszer-kereskedés és nagy nyomtatvány-raktár Csik-Szeredában.
Var-utca, Friedmann-féle kőház mellett.

Csik-Szereda város és vidéke mélyen tisztelt közönségének szives tudomására hozom, miszerint könyvnyomdám a legújabb rendszerű gyorasnyitókákkal és izléses hetekkel szereltem fel s így most azon helyzetben vagyok, hogy a nálam rendelt nyomtatványokat a legelősiabb kivitelben szolid árak mellett állíthatom elő.

Nagy raktárt tartok községek részére szükségelt mindenféle nyomtatványokból, melyeket igen olcsó áron bocsátok a t. község-elöljáróságok rendelkezésére

Ajánlom továbbá a mélyen tisztelt tanító urak szives figyelmébe, hogy a közeledő évrő vizálgatásra való tekintettel,

vizsgálapokból

nagy raktárt rendeztem be, melyek nálam igen olcsó áron szereshetők be.

Ugyszintén ajánlom a nagyérdemű közönségnek szives figyelmébe a nálam raktáron levő szobbnél szobb kivitelű képek s levelező lapokat, melyek nálam a legelősiabb áron szereshetők be.

Kiváló tisztelettel:

SZVOBODA JÓZSEF.

Temetkezési intézet!

VAN szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy (Vár-utca) saját házamban levő kész

KOPORSÓ-RAKTÁRAMAT

teljesen újonnan szereltem fel és minden a temetkezéshez szükséges cikkekkel elláttam; mivel izzle temet készpénzzel rendeztem be, azon helyzetben vagyok, hogy egy nagy kóporsót felső, alsó szemfödél, párna, czipő, harisnya és gyertyákkal együtt

csak 15 koronáért

és feljebb szolgállok m. t. vevőimnek. Nagyobb és díszesebb temetések teljes rendezését

40 koronától 600 koronáig vállalom el.

Továbbá hátor vagyok magamat ajánlani mindennemű épület- és bútortasztalos munkák olcsó árban való csinos elkészítésére, miután a n. é. közönségek üzlettem iránti szives jóindulatát kérom, magamat becses pártfogásába ajánlva maradtam:

10-38

mély tisztelettel Filó Károly, műasztalos.